

‘האסימון נפל לי’ לפני כמה וכמה שנים כאשר שוחחתי עם העורך של העיתון בו כתבתי. זה היה עיתון ‘יום ליום’ - ביטאון הבית של ש”ס דאז.

סקרנתי אותו בשיח עם זקני שכונת ‘בית ישראל’ שזכו להימנות על תלמידיו של מרן הרב עובדיה יוסף זיע”א במצרים, פרק אולי פחות-ידוע בחייו של בעל ה’ביע אומר’ ונשיא מועצת החכמים. למעשה, בתקופה ההיא ניסיתי ‘לצוד’ לא-מעט כאלו בין סמטאות השכונה הירושלמית המיתולוגית.

העורך הגיב לי במשפט מוחץ, בסוג של הטפה: “אני מבין שאותך זה מעניין, אולי אפילו מאוד-מעניין; השאלה היא רק האם את הקוראים שלך זה מעניין. לא כולם אוהבים היסטוריה ונוסטלגיה (בחגים אולי יותר..), ואולי הם אוהבים יותר סיקור מבצעים מרעישים של המוסד באיראן... אתה צריך לקלוע לטעם שלהם, לא שלך”.

זה היה בשבילי שיעור מוסר ‘כואב’ בתורת ה’הינדיק’.

מחשבות בגבול לבנון

ועדיין בעולם העיתונות, בו אני מבקר מגיל 19.

לפני כשנה, בדמדומי מלחמת ‘חרבות ברזל’ (או: ‘חיצו הצפון’ - ממש לא משנה) יצאתי מספר פעמים לכתבות-שטח בגבול לבנון, פגשתי בתושבים ובעלי-עסקים במושב אביבים, דוב”ב, מלכיה מטולה ועוד. כלל המושבים הללו צופים על כפרים לבנוניים כמו כפר כילא, עייתרון ועוד ב’מרחק נגיעה’ של מאות מטרים. הם מסתכלים עליך (בלי משקפת) ואתה עליהם.

כמובן שמורכב מאוד לעשות כתבות-שטח עם מרואיינים באופן ספונטני. רצוי תמיד לעשות 'שיעורי-בית' ולהכין מספר מרואיינים מהמקום. במהלך מלאכת החיפוש אחרי מרואיינים עוד טרם היציאה לשטח העורך צייד אותי בהדרכה נבונה: הם ישמחו יותר - איך נאמר בלשון מכובסת - לדבר איתך כאשר תייצג את האינטרס האישי שלהם בסיפור. כך למשל, אם הם בעלי-עסקים תציע להם שתהיה השופר שלהם ותתן במה למצוקתם לאחר המלחמה, מול החכ"ם הקוראים, בין היתר בהגדלת המענקים לעסקים הנפגעים וכדומה. אחרת, אולי הם יסכימו 'לעזור לך' ו'לעשות איתך חסד', וגם אז, לא בהכרח עם כל החשק.

במילה אחת: היכנס 'לראש של השני' ותן לו מענה.

אל תבנו בשבילי!

היה עוד רגע 'כואב' שנחקק בי.

חבר סיפר לי כי הוא לומד עם בנו בן הארבע מידי שבת ב'אבות ובנים' השכונתי. לאחר הלימוד מתקיימת במקום הגרלה על ספרים ופרסים יקרי-ערך בעולםם של ילדים. ההגרלה נערכת לפי מספרים כשהעולה בגורל בוחר את הפרס האהוב עליו.

ביום מן הימים עלה מספרו של הילד הקט בגורל, האב לקח אותו והילד בוחר במשחק קפיצים מ'שוקהשקל'.

"יענקי, כדאי לך לקחת את הספר הזה של הקומיקס. זה הרבה יותר שווה! תיקח את זה, כדאי לך!", הפציר-התחנן האב בבנו, כמעט בדמעות, ולשווא. הבן מיאן, חרף תחנונים והפצרות קבל עם ועולם.

הבן לא היה שם. הוא היה אדיש. הוא ראה את המשחק (העלוב) שטוב לו בו עכשיו. מה לו ולספרי קומיקס כשהוא בקושי יודע מה זה 'חולם' או 'קמץ'? לאבא 'שווה' יותר ספר קומיקס, לו עצמו לא.

מבחינתי, הדבר המחיש לי את תורת ה'הינדיק' בהתגלמותה.

לפעמים אנחנו לא עומדים בכיסא של הילדים אלא חושבים מה טוב להם - במשקפיים שלנו, כשטוב להם גם כך.

כשיגדלו אנחנו רוצים בשבילם את הישיבה שמתאימה לנו, ואת המשחק שמתאים לנו. זוהי ממש לא הסיטואציה. הילד לא אובייקט שלנו. יש לו לב ונשמה. הוא בן-אדם ויש לו ישיבה שמתאימה לו. ולא בהכרח לנו. לא תמיד הוא מתאים לישיבה "ויקרתית" או המונית. לפעמים הוא צריך יותר שקט ויותר יחס אישי.

וכאמור, לפעמים אנחנו גם בוכים בשביל הילדים, ללא כל צורך. לא, אל תבכו בשבילם. חבל על הדמעות.

'היכנסו לנעליים שלהם' ותבינו שהמצב לא הכצעקתה. הם לא כואבים. טוב להם.

במטותא מכם, אל תבכו בשבילם!

ה'בבושקות'

הסיטואציה ה'כואבת' המדוברת החזירה אותי אסוציאטיבית למה ששח לי בצבעוניות יתירה ידידי, עד-ראייה, על ה"בבושקות"

של אומן, אלו הרוכלות בשוק המקומי ברחוב אברופסקיה בעיירה הנודעת. מדובר בתיאור מאוד 'נוגע'.

הן יושבות בשיפולי השוק, ובניגוד לאחרים המוכרים ירקות ושאר מוצרים מגוונים, הללו מוכרות רק ארבעה עגבניות או שלושה בצלים שהרימו הבוקר מאדמת חצר ביתן. זה כל הסיפור. יש מהן כאלו שאף אוזרות עוז ומוכרות שמיכות עתיקת-יומין שנותרו להן לפליטה מאז הוקמה אוקראינה, אלא שכעת אין להן בהן שימוש ואולי אחרים יעשו בהן שימוש.

אותן "בבושקות" יושבות שם בשוק במשך שעות ארוכות ועד כי פנה יום אולי מצליחות להשיג את מבוקשן - למכור את ארבעת העגבניות ושלושת הבצלים...

התעצבתי אל ליבי - מספר לי אותו מכר - בכיתי בשביל הדלות והעניות העמוקה שאופפתן, והתמלאתי תחושות של חמלה ורחמים.

ולא היא. הן, נכריות מבוגרות, עושות זאת בשביל התעסוקה, ויש להן חֶבֶרָה בשוק הפשטני הזה של העיירה.

אין צורך לבכות בשבילן.

המסר ברור.

"זה ג'יאהד!"

בתקופה האחרונה, תקופה שבה אני מקיים חיפושים בלתי-נלאים אחרי תורת ה'הינדיק' בשטחי החיים, מצאתי עצמי לומד

כמה הסיפור הזה מקיף כל-כך הרבה שטחים, ולא יאומן - אבל יש לו גם 'נגיעה' לסיפור הביטחוני הסבוך כאן בארץ ישראל.

אין מי שלא שמע על צבי יחזקאלי - הפרשן לענייני ערבים, שעשה כברת-דרך ארוכה בחייו וזכה לשוב בתשובה.

באחרונה, ברקע המלחמה עם עזה ולבנון (והיכן לא), ובין - היתר באמצעות ספרו החדש "זה ג'אהד. אמרתי לכם" - הוא משרטט קווים לדמותו של המזרח התיכון האיסלאמיסטי ומסביר מהי "השפה של המזרח התיכון" שאיתה צריך לדבר כדי לחשוב על "לנצח".

כיהודים מאמינים יודעים אנו כי לצערנו בכח הזרוע - זה לא יילך. רק כשהגאולה בא-תבוא נביא ל'ניצחון המוחלט', וכי כעת החלום הזה שמור לנאיביים בלבד (עד כמה שזה נשמע עצוב, אבל זו המציאות. תבדקו אותי עוד חמש שנים), אבל לשיטת גורמי הביטחון שכן ניתן "לנצח" לטווח-ארוך ולהביא לנו עולם אוטופי שבו אין חמאס ואין חיזבאללה, ואיש תחת ותחת תאנתו באווירת שלווה סטואית - הוא מדבר ופורס את משנתו שמגיעה 'מבפנים', כמי ששוטט ב'קסבה' ויודע להסביר מהו הלך-הרוח וכיצד מכירים את דפוס-הפעולה של האויב, כדי לנסות להביס אותו. הוא עוסק ב"שפה של המזרח התיכון" - שהיא שפת הג'ונגל.

בין "הסכמי שלום" לטרור אכזרי שמכה בנו ללא הפסק, משרטט יחזקאלי, מי שנכח כעיתונאי וכמסתערב כמעט בכל אירוע חשוב בתקופה זו, אמירה שמתבהרת לכדי תמונה חדה וכואבת:

"זה ג'אהד. אמרתי לכם".

כלומר: זו מלחמת-דת הרחוקה מסיום. כלי הנשק שהכנסנו לעזה טבחו בנו. בחסות השקט שאליו שאפנו קיבלנו מלחמה. הפחד מניצחון ומהפעלת כוח גרמו להפסד בכל מלחמותינו מאז 'יום-כיפור'. האם על הצג של הצבא הקטן והחכם, מופיעה פלישת ארגוני הטרור השבטיים?

הספר החדש של יחזקאלי מציע התבוננות אחרת לגמרי ממה שמכונה 'הקונספציה', דרך עשרות סיפורים וחוויות שהיו כתובים על הקיר כל הזמן, אך ב'שבעה באוקטובר' היכו בכולנו בהפתעה. כיצד ייתכן שישאל, הרואה את עצמה כמעצמה מערבית, הופתעה בשבעה באוקטובר? מדוע זה"ל אינו מסוגל למגר קילומטר רבוע של טרור במחנה הפליטים ג'נין, זה שני עשורים? כיצד לא הפנמנו את הכלל הראשון בכל קרב, והוא הצורך להבין מה האויב - סינוואר, ערפאת או נסראללה - מפעיל נגדנו?

תורת ה'הינדיק' - הסתכלות למציאות הנמוכה בגובה העיניים, הינה, כמדובר שוב ושוב, הינה כלי הכרחי לחינוך הילדים, בוודאי חינוך עצמי, ובכלל בעולם התקשורת הבין-אישית.

מה שמתברר כאן הוא, כי ישראל, שאולי לא מכירה את ה"שפה" של השכונה הערבית, מנסה "לנצח" בשפה שלה. וזה לא הולך. הסיפור הזה הוא טרגדיה. כי כשלא מבינים איך "מדברים" עם הצד השני - ברור שתהליך מוביל לכישלון. גם אם לא היום, אז מחר.

באחרונה המדינה הישראלית התחילה לדבר בשפה "שלהם" ולא הסכימה לשחרור מאות המחבלים במסגרת עסקת החטופים. נכון, יש "הסכם" וישראל "מפרה" אותו. אבל הרי מדובר בהבלים. כלום שמחבלי החמאס נכנסו והעלו את בית משפחת קוץ על יושביה באש - הם לא "הפרו" את ההסכם? כשהם טבחו בהורי משפחת קדם למול עיני ילדיהם - הם לא "הפרו" את ההסכם?? הלא יש

לנו עסק עם אנשים ברבריים, חיות-אדם, ועם כאלו צריך לדבר ב"שפה" שלהם.

כולנו תקווה שמה שקרה עם עיכוב שחרור מאות המחבלים, הוא שינוי דיסקט בכל התפיסה של ישראל על הטרור. ישראל, שלצערנו נמצאת עדיין בגלות, מדברת בשפה זו.

זכרו: עם נָבֵר תִּתְּבָרַר וְעַם עֶקֶשׁ תִּתְּפָתֵל (תהילים יח, כז)

תורת ה"הינדיק" בהתגלמותה.

חומוס מסובן

ואגב "זה ג'אדה. אמרתי לכם":

בספרו המרתק מספר יחזקאלי על טיול שערך בלב רמאללה שכמעט הפכה לטראגית.

היה זה בכובעו כ'מסתערב'. הוא היה צריך להביא קטע מסית משייח' במסגד ברמאללה. יחזקאלי עטה על עצמו מלבושי שייח' ויחד עם "עוזר" נכנסו למסגד שבלב רמאללה העוינת. כמי שנטמע בין ההמון הערבי באוטובוסי העיר בעבר, ידע-גם-ידע לדבר ערבית רהוטה (לרבות ה'סלנגים' שלה). לאחר המפגש שם הקליט מה שהקליט ויצא לדרכו עם רכב שהמתין להם בחוץ.

אך את החבר שלו, שכאמור התחפש ל"עוזר השייח'", זה עדיין לא השביע. "אני חייב לאכול חומוס אסלי ברמאללה. הכי אותנטי שיש".

יחזקאלי התרצה.

הם נכנסו למסעדה. שם הם רואים בצד אחד חיילים פת"ח עם נשקים על השולחן, בצד השני של המסעדה אנשי חמאס עם הנשקים גם-הם. זה היה תקופת הבחירות, תקופה רגישה כידוע, ולמזלם הביש, השולחן הפנוי היה בדיוק באמצע.

יחזקאלי הביט כה וכה והחליט שהוא רוצה לאכול את המאכלים שאנשי החמאס הזמינו (זה היה עוד בטרם שמר מצוות והקפיד על כשרות). אך החבר שלו הסתפק ב.. חומוס.

המלצר מסתכל עליו בעיניים תוהות: "אינת יאהוד אינת?", הוא שואל אותו רטורית. למלצר היה ברור שהוא לא 'משלהם' כי אף-אחד בראמלה לא מזמין חומוס ב-19:00 בערב, כולם אוכלים בבוקר. מיד זה הדליק אצלו 'נורה אדומה'.

העיניים של כל הנוכחים "הנכבדים" - אויבים בסגנון כזה וסגנון אחר - ניצתו. ה"עוזר" החוויר כסיד. פחד-מוות אפף אותו. בניסיון לכבות את הלהבות יחזקאלי החזיר מיד בהנפת יד של ביטול: "הוא מג'נון", אמר לו.

יש לציין, אגב, שהחומוס נאכל עד תום, גם אם ברטט, כי ניסה בשעה כזו הייתה מחשידה ומסוכנת בהרבה.

כשנשיא מצרים נעלב

הסיפור הזה מזכיר לי את האנקדוטה הסוריאליסטית הבאה.

אחת האגדות (הבלתי-מאומתות) מספרות על ראה"מ שרון שנפגש באחד הפעמים עם נשיא מצריים חוסני מובארכ במהלך 'פגישות השלום'. ראש הממשלה, שנודע כאדם ישיר ובלתי-פורמאלי, רצה להטעים את אורחו במאכלים "ישראליים" הגיש לפני האורח הגדול לא-פחות מ... פסטרמה, ואפילו במבה.

נשיא מצריים, כך מספרת האגדה הרווחת, רתח מזעם: "למה הוא לא הביא כבש... מה, הוא לא יודע לכבד...??"

הוא ממש חש עלבון צורב.

הפגישה הזו הייתה למעשה מעין 'פיגוע' בין-איש.

ככה זה כשאתה לא יודע להיות 'הינדיקי' ולהגיש לשני את המאכלים שהוא אוהב, ובוודאי לא אלו שייכלם בהן.

אודה ולא אבוש:

לא-אחת בשעת חריצות המקלדת של שורות הספר שלפניכם עלו וגאו במוחי מחשבות 'הינדיקיות' (לשמו הרי התכנסנו...):

נכון, אתה משתוקק מאוד-מאוד להשמיע את תורת ה'הינדיק' לעם, הנושא הזה בוער בך; אבל מי אמר ש'העם' כל-כך זקוק לדיבורים הללו? האם זהו בדיוק מה שחסר לעם בשעה זו?

התבוננתי בזה לא-מעט ובשיח עם חברים מקשיבים הבנתי שאכן כן.

בתקופה הזו, תקופת המודעות, בה אנשים נוהים אחרי קורסים שונים ומגוונים בחכמת הנפש (בשלל שיטות שהצד השווה שבהן שיש בהן שלושה אותיות רצופות באנגלית), הספר שלפניכם - שהינו למעשה המדריך לשדרוג התקשורת הבין-אישית, בהחלט מהווה בשורה ועשוי להתקבל בעז"ה בקרב הציבור, לשבטיו, חוגיו ועדותיו השונים, 'כמים קרים לנפש עייפה'.

הספר דנן הוא למעשה מסע בעולם התקשורת הבין-אישית בחיק המשפחה, בחברה ובעולם העסקים. ספר-חובה לכל מי שרוצה לשדרג את איכות-חייו (ומי מאתנו אינו רוצה).

הספר הזה מבוסס - בראש ובראשונה - על שלל דברי חכמינו שהקדימו בשנים רבות את ה'חכמה בגויים', אבל גם (במעט) על חכמים שבאומות.

שח לי ידיד, המשמש ממלא-מקום בכיתות תלמוד-תורה:

"זה לא סוד שכאשר מגיע ממלא-מקום לכיתה, השלטת סדר הופכת ל'פרויקט'. וזאת חרף כל הניסיונות לרתק את התלמידים. בכיתה שוררת אווירה של 'שישו ושמחו'. מכיוון שלא לפני שנים רבות הייתי ילד, אני זוכר היטב מה התחושה הרווחת בקרב התלמידים כאשר נמצא ממלא-מקום במקום הרב'ה: תחושה של 'שיעור חופשי', וכביכול 'עושים טובה' למלמד הזמני אם מקשיבים לו.

"יש יצר שמקנן בקרבו של הממלא-מקום לנסות להשליט סדר בכוח, ולשלוח חצי מהכיתה למנהל (עונש שנחשב ל'קו אדום' בעיני התלמיד), אבל כמי שמבין מה עובר בנפש הילדים אני מבין

שכאן צריך דווקא להרפות. הילד בכיתת הממלא-מקום איננו מייצג את הילד ה'רגיל' בימים כתיקונם מול המלמד הקבוע, ועל כן אין לנקוט ענישה קפדנית-מידי, אלא לקחת את הדברים בפרופורציה הנכונה"

"יודע ייצר, עננו"

"... עננו, יודע ייצר, עננו!" (מתוך סליחות, תפילות יום-הכיפורים)

אני ואתה עומדים ביום-הכיפורים, יום מירוק העוונות, כבן המתחטא לפני אביו.

אנחנו מדברים אל אבא בענווה נאצלת ומתוך כנות מוחלטת. כנות הנקיה כשמן זית זך.

"יודע ייצר, עננו!", אנחנו מתחננים בשברון-לב. כי אבא אכן יודע מה קורה אצלנו בפנים. הוא יודע את המלחמות התמידיות על 'שמירת העיניים'; הוא יודע היטב את המאבקים הפנימיים תדיר על הכוונה בתפילה. יודע הוא, ומבין לליבנו.

"לבוך לבבות ביום דין", אמר לי לאחרונה ידידי הרה"ג ר' משה כהן שליט"א במהלך שיח ערני על הימים הקדושים ונשמתם, "לא נאמר באופן השלילי של מבחן, אלא איפכא - אבינו מלכנו יודע את סערת-הלב; מכיר את נבכי נפשנו ואת התמורות שחלות. והוא מכיר גם את התשוקה הפנימית העמוקה שלנו להיות טובים יותר. לפתוח מחר דף חדש. הוא מכיר את שבע הנפילות. והקימות. וחזור חלילה".

אבא שמבין

כשאנחנו רואים ילד שלא פותח כמעט גמרא בימי ערב דין, אנחנו יכולים לפנות אליך בשני נוסחים (לא אלו של התפילות).

אנחנו יכולים לומר לו: "יענקי, מה קורה איתך?? ימי דין היום. איפה אתה נמצא? כך אתה חושב לגדול?? גדול-הדור הבא לא ייצא ממך!..."

ואנחנו יכולים 'להיכנס לנעליו' - בחינת 'הינדיק' (מי שרוצה פירוט והרחבה - יכול לפנות, המסגרת מצומצמת) - ולומר לו: "יענקי יקירי. אני מבין שאתה משכים כל בוקר לסליחות, וחסר לך שעות שינה מה שגורם לך עייפות וכבדות, וממילא גם קושי ללמוד כראוי. אבל בכל-אופן, כדאי לך להתגבר. אלו ימים של הזדמנות-פז להראות להקב"ה שאנחנו רוצים להתקדם ולהתעלות ולפתוח דף חדש".

הנוסח השני, הוא הנוסח של "יודע ייצר, עננו".

אבא מבין אותנו. הוא אתנו בלבטינו ונבכי-נפשנו. הוא מבין את ההתמודדות היומיומיות שאנו חווים.

ומכאן, מתוך עומק-הלב והשתפכות-הנפש, אנחנו פונים אליו שיעזור לנו להיחלץ מה'בוץ'.

שיעזור לנו לשוב אליו באמת ובתמים.

כי הוא ידע ייצרנו.

דע לפני מי אתה עומד..

תורת ה'הינד'יק' - לפני הכל היא 'בין אדם לחבירו' במובן הכי-בסיסי שלו. והלא בית-מדרשו של רבנו הגאון הגדול רבי יצחק אזורחי שליט"א בשיבת מיר, הינו בית-מדרש לרגישות לזולת, שם למדנו עד כמה שעמוקה יכולה היא להיות⁵.

תורת ה'הינד'יק' מבקשת להישיר מבט לזה שעומד מולך, בחינת 'דע לפני מי אתה עומד'. ואינספור רבדים, בהם גם דקים ועדינים, יש בתורה זו, חלק מהם שאנשים דשים בהם בעקבם.

אולי זהו ה'חידוש' בספרון זה. הוא איננו מתיימר ללמד את תורת ה'הינד'יק' הבסיסית, שהיא כאמור אבן-יסוד בהלכות והליכות של 'בין אדם לחבירו'; הוא כן בא ללמד את ההליכות הפחות-ידועות בתורה זו בשילוב שלל סיטואציות מהחיים שכולנו נתקלים בהן. אין ספק שלפעמים נוכל לעמוד מבווישים לנוכח הצגת המציאות כפי-שהיא.

כולי תפילה שהספר שלפניכם יתקבל באהבה רבה בתפוצות ישראל. כולי תקווה כי הדברים, שיצאו מן ליבי, ייכנסו אל ליבכם הטוב, ויהא רעווא שתמיד יתגדל ויתקדש שמה רבא.

⁵ ומרגלית בפיו של מורנו הגאון רבי יצחק אזורחי שליט"א: חז"ל לימדונו (גמרא בבא קמא צב, א) כי "כל המבקש רחמים על חבירו - והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחילה!".

"והוא צריך לאותו דבר", מאי משמע?

הכוונה היא כך: צרתו ומועקתו של האחר - שלו היא, וכי "הוא צריך לאותו דבר" - הוא צריך כי חבירו יוושע בהקדם, כי הוא שם את עצמו במקומו, "כמוך" ממש, ואזי זוכה הוא להיענות תחילה

תודה מיוחדת לידידי הטוב, חבר לספסל בית-המדרש, רב-
תבונות, הרב הגאון רבי משה כהן שליט"א, אוצר בלום של תורה,
יראה ודעת, שאוצרו הטוב היה לעזור רב כבר מימים-ימימה.

מנשים באוהל תבורך - תודתי העמוקה לרעייתי המסורה תחי'
ששלכם - שלה הוא, בהיות שהסירה מעליי טרדות השעה והזמן
כי רבו. חיבור זה לא היה יכול לצאת לאור מבלעדי עצותיה
הנבונות.

תודתי הכנה גם להוריני היקרים שיחי' שהביאוני עד הלום,
והנהגותיהם המופלאות מהוות השראה עבורי בכל עת ובכל רגע,
והיוו גם את ההשראה לכתיבת חיבור זה.

אזכיר בערגה את מורי-חמי רבי יוסף אורן ז"ל, אשר היווה סמל
לאהבת התורה וקדושת, ונלב"ע מעימנו למגינת-לב ביום ג' בתמוז
תשפ"ד. הספר מוקדש לזכרו ועילוי-נשמתו.

המתפלל כי החונן דעת יחננו בבינה, דעה והשכל

באהבת ישראל

אברהם ישראל פרידמן

אדר תשפ"ו, עיר הקודש צפת

■ תוכן העניינים ■

פרק ראשון:

■ 'הינדיק' בתקשורת בין-אישית ■

הקומה הראשונה והקומה השנייה/ אווה וחמותה/ לפוגג את הקצף מעל המים.../ רגש - זה לא חולשה!/ לשמוע ולא להשמיע/ "חמישה לשלוש"/ דו-שיח של חרשים/ כך הפך המכשיר הרפואי - לחללית.../ האישה - מדברת ברמזים/ "אכן, חסרים לך בגדים..."/ האשה הגיעה עם 'רשימה'.../ לא לברוח/ "שפת" הגברים ו"שפת" הנשים/ "שתיקותא"/ בית-האבלים של רבן יוחנן בן זכאי/ בית האבלים - לא 'מוקד נייעס'/ מלח על הפצעים/ "אין לי מה לומר..."/ הבן העשירי/ "כן, גם הבן שלי..."/ עוה"ד שהתעניין בסירות/ ניגון פינסק

פרק שני:

■ תקשורת נכונה בחברה ■

המשפט החמים ביותר/ "י-ה חביבי"/ 'אחלה' או 'צבר'/?/ השניות שהופכת למסע בדרנות../ איך תיצור 'אהדה

חברתית?/ 'שער-הכניסה' ללב הזולת/ 3 סוגי תגובות
בתקשורת חברתית

פרק שלישי:

■ 'הינדיק' בהרצאה ושיעור ■

מהשמיים - לארץ/ 'עשב' או 'דשא'../ מעשה בברק'ה הרפתן/
מעשה בנכרי אחד/ 'השיעורים בלויין' כדוגמא/ "אחיי!"/
עניים של מרצה/ 'שיטת הרב זילברשטיין'

פרק רביעי:

■ 'הינדיק' בחינוך המשפחתי ■

הפנינים הקדושות/ המחבוא של החזון-איש../ להשים
הדברים 'על השולחן'/ חמש שפות לאהבה/ לחפש 'שעת-
רצון'/ "חמש שפות-האהבה של ילדים"/ ללמוד את הילד
ב'עיון'/ בני-אדם; לא "תופעה"/!/'מאשפות ירים אביון'/האולר
שהציל/ עבודת אליילי-הזמר/גחון ולחוש לה!/ בין
ה'מדבקות' ל'רבנים'/ ה'משכנתא' של הילד../ מעשה
ב'משאית-הקפיצה'/ 'ציד בפיו'/ סטירות של חיבה

פרק חמישי:

■ 'הינדיק' בחינוך ובעולם הישיבתי ■

חגיגה מסתורית/ ניגון-הנשמה מיערות בריינסק/ חלון-
הראווה המשפחתי/ האם 'תרנגול הודו' מסוגל להתעמק
ב'המפקיד'/? ידענות מוזרה וטפלה/ מנחם והרכבים/ אל תבז
לעולמו!/ פסטרמה ובמבה/ לעת כזאת הגעת למלכות/ תורת
ה'הינדיק' - תורה הכרחית/ יענקליה ב'שער שכם'/ הִיָּה כנה
עם עצמך/ הילד והמבוגר שבתוכנו/ שיגעונות-הילדות שלנו

פרק שישי:

■ 'הינדיק' כשיטה טיפולית ■

לפגוש את הנער ברחוב/ חבר, לא פסיכולוג/ התדריך למפגש
עם החטופים/ כך ניצלה הילדה היתומה/ הטרגדיה
המשפחתית/ בדרכו של אבא/ מה ש'מדבר אליו'/ ארבעה
קומות באמפתיה/ הנער שהיית - זה לא הנער שלך/ הסוד של
ראש-הישיבה/ 20 סיגריות ביום/ ה'נפילה' השנייה/ הכלבים
נובחים - והשיירה עוברת...

פרק שביעי:

■ 'הינדיק' בעולם השיווק ■

דור-דור וחצוצרותיו/ עולם של 'התאמה שיווקית'/ איך להבין את הקהל שלך לעומק/ למה התאמה אישית יוצרת קשרים חזקים יותר/ איך ליצור מסרים שמדברים בשפה של הלקוח/ למה התאמה שיווקית מחזקת את הנאמנות למותג/ 'התאמה שיווקית' - הרווחים הנלווים

פרק שמיני:

■ אומנות ההסברה והשכנוע ■

בין וויכוח לניצוח/ שיח 'שותפותי'/ 'להיכנס' לתוך הדעה של השני/ שיטת ההזדהות-החלקית/ הטענה של אלכסנדר מוקדון/ הנאום המפורסם ומשוביו/ כשנְשָׁבֵר פוגש נְשָׁבֵר/ כיצד שיפר החמאס את יחסו לחטופים?/ כשהרבי דיבר יפנית.../ האוניברסיטה בבני-ברק.../ "גם מרבנות יש פרנסה..."/ "באוזני"/ טיפים ל"ליל הסוכריות"/ להיות ילד לרגע/ כנגד ארבעה בנים/ החינוך - אינדיבידואלי/ כמה 'מקל' וכמה 'גזר'?/ שמחת חג - הכיצד?/ לדמותו של שולחן-השבת/ זמירות חדשות

פרק תשיעי:

■ עיונים ב'מעשה מהינדיק' ■

הילד
שלכם
חזר
הביתה
עם
שריטה
מחברו,
ושריטה
בלב.
כיצד נגיב
נכון?

פרק ראשון

אומנות התקשורת הבין-אישית

וְסִי חֹזֵר הַבֵּיתָה עִם פָּנִים
חֲרוּלוֹת. בְּדֶרֶךְ חֹזֶרָה מֵהַסֵּעָה
הוּא מִסְכִּים לִנְדֹב פִּיסַת-מִידַע
לֵאבָא: "יַעֲנֹקִי", הוּא אוֹמֵר בְּקוֹל
מְבוּיֵשׁ, "יַעֲנֹקִי שֶׁרֵט אוֹתִי בַחֲצֹר".

הָאבָא הַסִּמְכוּתִי, מִקְשִׁיב בְּמִלּוֹא-
הַקֶּשֶׁב, מְבִיעַ פָּנִים מוֹדָאגוֹת-מִשְׁהוּ,
וּפּוֹלֵט:

"יֹוֹסִי, אַל תִּדְאָג. אֲנִי עוֹד מַעֲט
מִתְקַשֵּׁר לְרִב'ה וּמַחֵר הוּא יַעֲנִישׁ אֶת
יַעֲנֹקִי עֹנֵשׁ חֲמוֹר, חֲמוֹר מְאוֹד! אַל
תִּדְאָג!".

הָאֵם זֹו תְּגוּבָה נְכוֹנָה? מְנִיסִיוֹנִי
כֵּאבָא לְמִסְפֵּר יִלְדִים אֲנִי יֹכֹל בַּהֲחֹלֶט
לֹאמֵר שֶׁהִתְשׁוּבָה שְׁלִילִית.